

אוניברסיטת חיפה
החוג לניהול מידע וידע

מספר הקורס: 218.4070
שם הקורס: חקיקה אתיקה וסטייה במידע
שם המרצה: דלית קן-דרור פלדמן
שעות קבלה: לאחר השיעור או בתיאום מראש
דואר אלקטרוני: dalitkd@gmail.com

מטרות הקורס

במסגרת הקורס נדון בשאלות משפטיות ואתיות הקשורות למידע. כיום בעידן הטכנולוגי, בו המחשבים והמרשתת (רשת האינטרנט) נכנסים לכל תחום ובפרט לתחום ניהול המידע, עולות סוגיות ישנות וחדשות הנוגעות לתהליכים השונים. בקורס נלמד את הבסיס המשפטי והאתי המנסה לתת מענה לסוגיות שונות שעולות וביניהן סוגיות הנוגעות לשאלות מתחום – הגנת הפרטיות, לשון הרע, חופש המידע, זכות יוצרים, עבירות מחשב ואתיקה. כמו כן, ננסה להבין מהן המגמות השונות הקיימות כיום בתחום ניהול המידע מבחינה משפטית ואתית.

תוכן הקורס בראשי פרקים

- זכות יוצרים
- תוכן חופשי ומדע נגיש (Open Access)
- אתיקה ומשפט
- עבירות מחשב, ביטקוין, האזנות סתר, הטרדה מינית בעידן המקוון והטרדה מאיימת
- הטרור הקיברנטי
- הגנת הפרטיות בעידן Big Data, הזכות להישכח ואנונימיות
- חופש הביטוי ומגבלותיו, לשון הרע
- הסדרה פרטית, חוזים ורישיונות, דטרמיניזם טכנולוגי

דרישות הקורס

יש להגיע לשיעורים, לקרוא את חומר הקריאה, להגיש עבודה וכן לעמוד במבחן סופי שיתקיים במתכונת ספרים פתוחים.

הרכב הציון הסופי

10% השתתפות בכיתה ונוכחות
10% עבודה עצמית להגשה
80% מבחן סופי בספרים פתוחים

המטרות המתוכננות להשגה בתום הקורס

- ידע בסיסי בעולם המשפט ואתור חומרים בו
- הבנת המגמות השונות בתחום
- רכישת כלים להתמודדות עם שאלות וסוגיות משפטיות ואתיות העולות כיום בניהול מידע

תוכן הקורס על פי נושאים ולוח זמנים:

שיעור 1-3 זכות יוצרים, תוכן פתוח, מדע נגיש ושיתופיות

במסגרת שיעורים אלה נדון בחוק זכות יוצרים החדש משנת 2007, אשר החליף את החוק הישן משנת 1911. נדון בברירות המחדל הקיימות בו בין השאר מבחינת היבט הבעלות על היצירה, זכויות המשתמשים, עונשים ופיצויים במקרה של הפרה ובזכויות היוצר. בנוסף, נבחן רעיונות ותנועות של תוכן פתוח ונגיש.

זכות יוצרים

- חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007.
- תזכיר חוק זכות יוצרים (תיקון מס'...), התשע"ו-2016
- הבר, אלדר (2012). יוצרים מהומה ברשת. עורך הדין גיליון 15 (102-105).
- קן-דרור, דלית (2012). שימושים מותרים ביצירות מוגנות וביצירות המצויות בנחלת הכלל לצורך לימוד והוראה. גדיש"ג (198-211).
- ת"א (מחוזי מרכז) 567-08-09 א.ל.ס. אגודה להגנת יצירות סינמטוגרפיות (1993) בע"מ ואח' נ' רוטר נט בע"מ ואח' (לא פורסם, 8.8.2011) פסקאות 49-57.
-

תוכן פתוח מדע נגיש (Open Access) ויצירה בשיתופיות

- רבן, דפנה (מאי, 2010). שיתוף - השלם גדול מסך חלקיו. סטטוס 227 (42-45).
- טליאבואה, ג'ון (2012). שתף את אביך ואת אמך. הארץ.
- החלטת ממשלה - פתיחת אפשרות השימוש בתצלומים, שזכות היוצרים בהם שייכת למדינה והמצויים באתרי משרדי הממשלה, לכלל הציבור וללא תשלום (2012).
- מדע פתוח: גישה פתוחה לפרסומים מדעיים Open Science: Facilitating Access to Scientific Publications תקציר דו"ח (נובמבר 2013).

שיעור 4 בין אתיקה ומשפט

מהו ההבדל בין אתיקה לבין משפט והאם אפשרי שפעולה תיחשב לחוקית אולם בעייתית מבחינת אתיקה? בשיעור נבחן סוגיות אחדות הקשורות לתחום האתיקה. כמו כן נדון בשאלה אשר תלווה את הקורס כולו – מתי ראוי להסדיר נושא בחקיקה ומתי די להשאירו כתחום אתי?

- כשר, אסא (1993). מהי "אתיקה מקצועית". בתוך: ג. שפיר, י. אכמון וג. וייל (עורכים), סוגיות אתיות במקצועות הייעוץ והטיפול הנפשי (עמ' 15-29). י"ל מגנס.
קראו את החלק על "אתיקה ומשפט: הרף והסף"

שיעור 4-5 עבירות מחשב, ביטקוין, האזנות סתר, הטרדה מינית בעידן המקוון והטרדה מאיימת

במסגרת השיעור נבחן את חוק המחשבים שנועד לתת מענה לעבירות המחשב השונות. כמו כן נדון בסוגיות של האזנות סתר – מה ייחשב כהאזנת סתר בעולם הדיגיטלי. נבחן את חוק ה"אח הגדול" הלא הוא חוק נתוני תקשורת, ואת נושא המאגר הביומטרי. כך גם נדון בהטרדה המאיימת וכן נדון בהטרדות המיניות בעידן המקוון ונושא "תמונות הנקמה" והפצתן.

- חוק המחשבים, התשנ"ה-1995.
- חוק האזנות סתר, התשל"ט-1979.
- חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת), התשס"ח-2007. קריאה כללית
- חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001. סעיפים 1-2

- [חוק למניעת הטרדה מינית, התשס"ח-1998](#). סעיפים 3-6. שימו לב במיוחד לסעיף 3(א5).
- [חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע-2009](#).
- [תקנות הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התשע"א-2011](#).
- Guynn, Jessica (19 Jun. 2015). [Google to Remove 'Revenge Porn' from Search Results](#). *USAToday*.
- טנא, עומר (התשע"ד). [חוק המאגר הביומטרי: סיכונים והזדמנויות](#). המשפט"ז(2) (421-462). קראו עמודים 435-440, וכן עמודים 456-הסוף.
- דרורי, יונתן, וירז'נסקי-אורלנד, יותם, ירקוני, אוריה בר שדה, יהונתן (2015). [דיני אינטרנט במשפט המסחרי](#). 304-290.

שיעור 6-7 הזכות להישכח והגנת הפרטיות בעידן Big Data והInternet of Things

בשיעור זה נבחן היבטים שונים של הגנת הפרטיות בעידן הטרור המקוון, סנואדן והInternet of Things. נדון בסוגיית הפרטיות במספר מעגלים – המעגל המדינתי – ביטחון לאומי ופרטיות, מעגל העבודה – מקום העבודה והמעגל הפנימי – פרטיות במרחב האישי עם דגש על גלישה פרטית באינטרנט. בתוך כך נדון בזכות לאנונימיות והזכות להישכח.

- [חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981](#).
- [הצעת חוק הגנת הפרטיות \(תיקון- הזכות להישכח\) התשע"ד-2014](#).
- [Guidelines on the Implementation of the Court of Justice of The European Union Judgment on "Google Spain and Inc v. Agencia Española de Protección de Datos \(aepd\) and Mario Costeja González" c-131/12 \(26 Nov. 2014\)](#). קראו רק את תקציר המנהלים בתחילת הקובץ של ההנחיות.
- [FACT SHEET: Big Data and Privacy Working Group Review](#) The White House (2014)
- [CNIL Orders Google to Apply Delisting on All Domain Names of the Search Engine](#) (12 June 2015).
- Hattem, Julian (2015). [Top Federal Court Rules against NSA's Phone Records Program](#). *The Hill*.
- [FTC Report on Internet of Things Urges Companies to Adopt Best Practices to Address Consumer Privacy and Security Risks](#) (27 Jan. 2015).
- ע"ע 90/08 [איסקוב ענבר נ' מדינת ישראל הממונה על חוק עבודת נשים](#) (פסקה 79-הסוף).
- אתר law.co.il (2014). [ביה"ד לעבודה: מתי מותר לעובד להעתיק מיילים של המעסיק](#).
- אתר law.co.il (2016). [צרפת: קנס נגד גוגל על ישום חלקי של 'הזכות להישכח'](#).
- בג"ץ 5870/14 [חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ נ' הנהלת בתי המשפט](#), פסקה י"ה בפסק דינו של המשנה לנשיאה א' רובינשטיין.

שיעור 7-8 - חופש הביטוי ולשון הרע האם האינטרנט שינה את המשוואה?

נבחן בשיעור את הגבול שבין חופש הביטוי לבין לשון הרע. האם מותר הכל לפרסם ולכתוב? האם מותר בכלל עוד "לקטר" על אנשים? כיצד יש להתייחס לתגוביות (טוקבקים)?

- [חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו](#)
- [חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965.](#)
- [הצעת חוק איסור לשון הרע \(תיקון – חשיפת פרטי מעוול\), התש"ע-2010](#)
- [הצעת חוק חשיפת זהותו של מפרסם תוכן ברשת תקשורת אלקטרונית, התשע"ב-2012](#)
- [תזכיר חוק זכות יוצרים \(תיקון מס'...\), התשע"ו-2016](#)
- רע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ (פסקאות 10-22, 36 לפסק דינו של המשנה לנשיאה א' רבלין; פסקאות כ"ג-כ"ז, נ"ט, לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין; ופסק דינו של השופט א' א' לוי).
- Shaw, Gillian. (2014). [Court rules ISP to release names, addresses of subscribers linked to illegal downloading](#). *The Vancouver Sun – Digital Life*
- BBC Technology (29 May 2015). Encryption key to free speech, says UN report.
- דרורי, יונתן (2012). [לשון הרע בבלוג - מאיר וקנין נ' מוטי מועלם \(תאמ \(צפת\) 54888-01-12\)](#).
- אתר law.co.il (2015). [גזר-דין נוסף על הסתה בפייסבוק במהלך מבצע צוק איתן](#).
- בלוג De Iuribus (2016). [בית הדין האירופי לזכויות אדם: אחריות של אתרים לתגוביות על כתבה](#).
-

שיעור 8 - על דטרמיניזם טכנולוגי, על השפעה הדדית, על הסדרה פרטית או ציבורית

בשיעור זה נבחן גישות שונות ליחסי הגומלין בין המשפט והטכנולוגיה. ננסה לבחון מתי המשפט מתערב ומנסה להסדיר תחומים שונים, לאור החומר בו דנו אף בשיעורים קודמים, ומתי המשפט משאיר את הסוגיות שעולות להסדרה עצמית.

- בירנהק, מיכאל. (2006). [משפט המכונה: אבטחת מידע וחוק המחשבים](#). שערי משפט ד (315-357). קראו עמודים 317-324.